

KURANDA, Ignaz (Praag 3 mei 1811 – Wenen 3 april 1884).

Was na een korte studie in Wenen als journalist werkzaam te Stuttgart, Tübingen en Parijs, waar hij contact met Heinrich Heine had. Kuranda schreef onder andere voor de belangrijke *Augsburger Allgemeine Zeitung* en kwam zodoende in 1838 als haar correspondent in Brussel. Hier kreeg hij belangstelling voor het Vlaamse vraagstuk. In 1841 richtte hij *Die Grenzboten* op, die hij tot 1848 van Brussel uit redigeerde. Hij hield in Brussel lezingen over Duitse literatuur en propageerde nauwe aansluiting bij Duitsland, waardoor hij zich de ergernis van tal van flaminganten op de hals haalde, vooral omdat hij twijfelde aan de mogelijkheid van een eigen Vlaamse cultuur en de verduitsing van Vlaanderen bepleitte. Omgekeerd propageerde hij in Duitsland de V.B. en nauwere relaties met België. Hij was pan-Germanist en wilde België in een Duits-Germaanse federatie betrekken. Tevens was hij duidelijk liberaal en voorstander van constitutionalisme. Als actief, gematigd-vooruitstrevend publicist bleef hij na 1848 in Wenen en Bohemen werkzaam.

WERKEN: *Belgien seit seiner Revolution*, 1846.

LITERATUUR: J. Droz, *L'Europe Centrale. Evolution historique de l'Idée de 'Mitteleuropa'*, 1960; – H. von der Dunk, *Der deutsche Vormärz und Belgien*, 1966.

HERMANN W. VON DER DUNK* EN WINFRIED DOLDERER

KURTH, Godefroid (Aarlen 11 mei 1847 – Asse 4 januari 1916).

Had als zoon van een tot Belg genaturaliseerde Keulse vader het Duits als moedertaal. Kurth wilde deze taal als derde nationale taal in België, naast het Frans en het Nederlands, erkend zien en stichtte daartoe in 1892 de *Deutscher Verein zur Hebung und Pflege der Muttersprache im deutschredenden Belgien*. Dit initiatief, dat hij geenszins strijdig achtte met zijn Belgische vaderlandsliefde, verklaart grotendeels zijn sympathie en begrip voor de V.B., in zoverre deze zich beperkte tot de strijd voor de gelijkberechtiging van het Nederlands naast het Frans. Ook zijn lange vriendschap met **Paul Fredericq**, die hij gedurende diens studentenjaren te Luik had leren kennen en die in 1879 aan de universiteit te Luik zijn collega werd, heeft hiertoe bijgedragen. Zijn opvattingen over de V.B. en de positie en rol van het Nederlands in België heeft Kurth in enkele publicaties verduidelijkt in vaak zeer genuanceerde zin, onder meer als vervolg op zijn historische studie over de **taalgrens** in België (1896-1898). Grondgedachte is een veralgemeende **tweetaligheid** in België, die hij als oplossing, in een voordracht voor de Jonge Balie te Brussel in 1911, voorstelde voor het probleem van het taalstatuut van de Gentse universiteit. De tekst werd gepubliceerd in de *Revue générale* van 1912 en hetzelfde jaar in de oorspronkelijke Franse versie overgenomen in *Dietsche Warande en Belfort*. Daarin pleitte Kurth er eveneens voor dat men aan alle Vlaamse grieven zou tegemoetkomen, echter zonder ook maar één uiting van Franse cultuur in Vlaanderen hiervoor op te offeren; immers, de Franstalige aanwezigheid in Vlaanderen beschouwde hij als een erfenis van eeuwen.

WERKEN: 'De l'emploi officiel des langues dans les Anciens Pays-Bas', in *La frontière linguistique en Belgique et dans le Nord de la France*, II, 1898; – 'La question flamande', in *Revue générale* (1912), p. 24-36 en in *Dietsche Warande en Belfort* (1912), p. 344-358; – *La nationalité belge*, 1913.

LITERATUUR: H. Pirenne, 'Notice sur Godefroid Kurth', in *Annuaire de l'Académie royale de Belgique*, jg. 90 (1924), p. 193-259; – F. Neuray, *Une grande figure nationale. Godefroid Kurth*, 1931; – J. Closon, 'Godefroid Kurth', in *Liber Memorialis, L'Université de Liège de 1867 à 1935, Notices biographiques*, I, Faculté de Philosophie et Lettres, Faculté de Droit, 1936, p. 248-302.

ADRIAAN VERHULST